

Toimijuus ja mahdollisuuksien tilat

Osa III - Mistä puhun kun puhun aluekehityksestä

Markku Sotarauta

Mahdollisuuksien maantiede

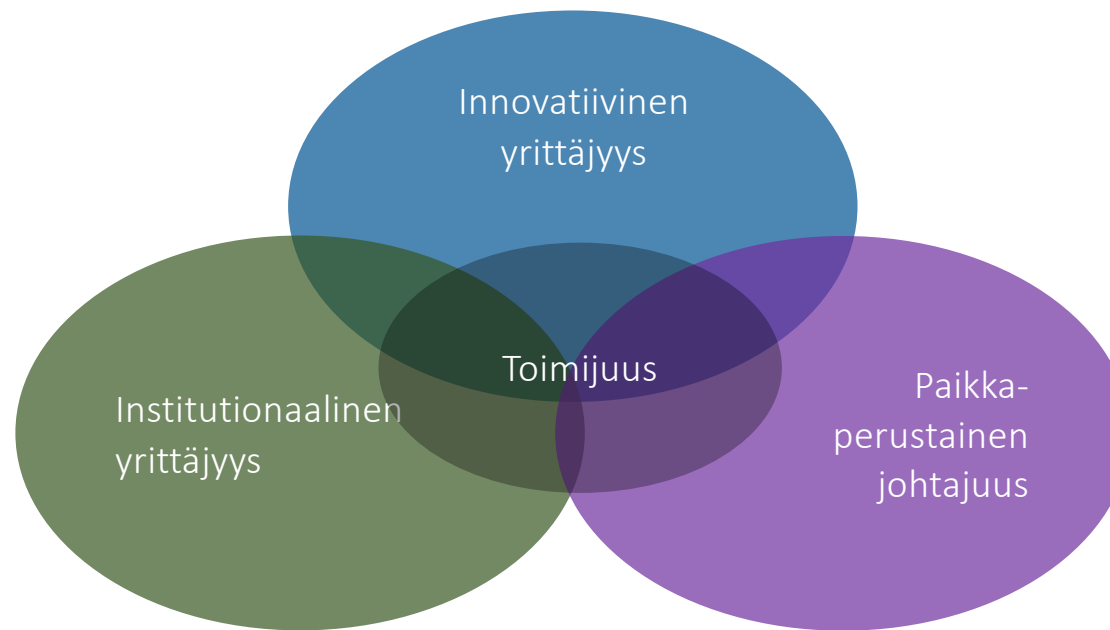
Mitä mahdollisuuksia
emme osaa tunnistaa?

Mitä mahdollisuuksia
emme osaa hyödyntää?

Trinity of Change Agency

Yhdistää kolme erilaista toimijuuden tyyppiä

(Grillitsch & Sotaraus 2020)

Yrittäjyys

Mahdollisuuksien näkeminen ja riskin
ottaminen mahdollisuuksien
toteuttamiseksi

(Shane and Venkataraman 2000)

Johtajuus

Erilaisten toimijoiden mobilisointi ja
koordinointi voimavarojen
kokoamiseksi ja kollektiivisen
toiminnan mahdollistamiseksi

(Sotarauta & Beer, 2021)

Institutionaalinen yrittäjyys

Olemassa olevien toimintatapojen
haastaminen ja uusien mallien
institutionalisoiminen

(DiMaggio 1988)

Mahdollisuuksien tila

Aluekehityksen rajat ja mahdollisuudet tietyssä paikassa tiettynä ajankohtana

Aikaulottuvuus

Mikä on mahdollista tiettynä ajanhetkenä, mitä mahdollisuuksia on avautumassa?

Alueulottuvuus

Mikä on mahdollista ottaen huomioon alueen rakenteet ja resurssit?

Toimijaulottuvuus

Toimijoiden kyky havaita ja hyödyntää mahdollisuuksia sekä rakentaa niitä
Rakentuvat yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa

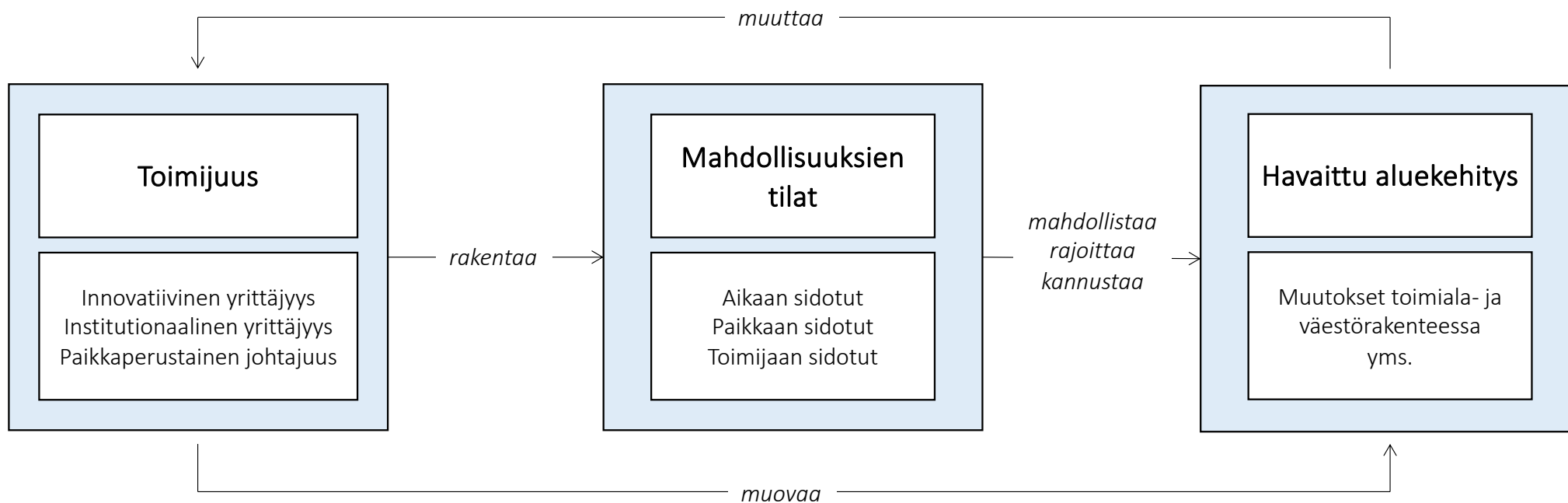
Absoluuttinen

Suhteellinen

Havaittu

Sosiaaliset filtitrit

(Rodriguez-Pose & Crescenzi 2008; Kurikka ym 2023)

Mahdollisuuksien reitit ReGrow-projektin tulosten perusteella

Reitti 1: Innovaatiovetoinen uuden polun rakentaminen - ei kriisiä

Reitti 2: Institutionaalinen yrittäjyys uuden polun luomisessa - ei kriisiä

Reitti 3: Paikallisen olosuhteiden varaan rakentuva uuden polun syntyminen - ei kriisiä

Reitti 4: Muutostoimijuuden kolminaisuus - kriisi

Reitti 5: Suotuisat paikalliset olosuhteet yhdistettynä institutionaaliseen yrittäjyyteen ja johtajuuteen - kriisi

Reitti 1: Innovaatiovetoinen uuden polun rakentaminen - ei kriisiä

Pietarsaari (Finland)

- Paikallisten ja kansainvälisten verkostojen innoittama jatkuva kehittäminen (innovatiivinen yrittäjyys)
- Teollisuuden asteittainen monipuolistuminen – innovaatiotoiminta inkrementaalista (upgrading)
- Kollektiivinen ja yritysvetoinen johtajuus

Reitti 2: Institutionaalinen yrittäjyys uuden polun luomisessa - ei kriisiä

Kirkenes (Norja)

- Rautamalmin louhinnasta arktisen alueen villin luonnon ja sijainnin hyödyntämiseen
- Matkailu alana ei arvostettu – ala pirstaleinen ja kehittymätön – pienyritysten kilpailukyky heikkoa
- Paikalliset yrittäjät työskentelivät asenteiden muuttamiseksi

Reitti 3: Paikallisen olosuhteiden varaan rakentuva uuden polun syntyminen - ei kriisiä

Kiiruna (Ruotsi)

- Innovaatiokykyinen yrittäjä aloitti korkeatasoisen talvimatkailun tuomalla markkinoille jäähotellin vuonna 1989
- Institutionaalinen ja innovatiivinen yrittäjyys loivat perustan paikallisten olosuhteiden muutokselle – paikalliset verkostot loivat uuden polun
- Paikallinen kapasiteetti ja olosuhteet tärkeässä roolissa

Reitti 4: Muutostoimijuuden kolminaisuus - kriisi

Karlshamn (Ruotsi)

- Elintarviketeollisuus menetti asemansa
- Kunnan, korkeakoulun ja elinkeinoelämän toimijat rakensivat paikalliset olosuhteet tietotaloudelle (ICT)

Mo i Rana (Norja)

- Institutionaaliset yrittäjät vaikuttivat ajattelutavan muutokseen, mikä oli edellytys myöhemmälle kollektiiviselle resurssien mobilisoinnille (johtajuus) ja innovatiivisen yrittäjyyden lisääntymiselle

Reitti 5: Suotuisat paikalliset olosuhteet yhdistettynä institutionaaliseen yrittäjyyteen ja johtajuuteen - kriisi

Ulsteinvik (Norja)

- Offshore-alusten globaali keskus - vahvat verkostot paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla
- Suotuisat olosuhteet yhdistettynä innovatiiviseen yrittäjyyteen ja paikalliseen johtajuuteen
- Yritykset, kunnat ja kehittämisorganisaatiot rakensivat yhdessä Ålesund Knowledge Parkin mobilisoidakseen rahoituksen ja tarvittavan osaamisen alan uudistamiseen

	Aikaulottuvuus	Alueulottuvuus	Toimijaulottuvuus
Absoluuttinen	Mitä kysyntää maailmalla on ja mitä tarjottavaa alueella on suhteessa kysyntään?	Mikä rakenteellinen ominaisuus luo alueelle mahdollisuuksia?	Mitkä toimijat kykenevät näkemään ja hyödyntämään mahdollisuudet?
Relatiivinen	Mitkä tapahtumat avaavat mahdollisuuden juuri kyseiselle alueelle ja sen toimijoille?	Mikä rakenteellinen ominaisuus luo kilpailuetua mahdollisuuden hyödyntämisessä suhteessa muihin alueisiin?	Mitkä alueen toimijat kykenevät tarttumaan mahdollisuuteen muita paremmin ja miksi?
Havaittu	Mitä ajassa olevia mahdollisuuksia toimijat havaitsevat ja miksi?	Ovatko alueen mahdollisuuksia tuottavat rakenteelliset ominaisuudet tunnistettu?	Mitkä toimijat ovat mahdollisuuksien havaitsemisen kannalta olennaisia?

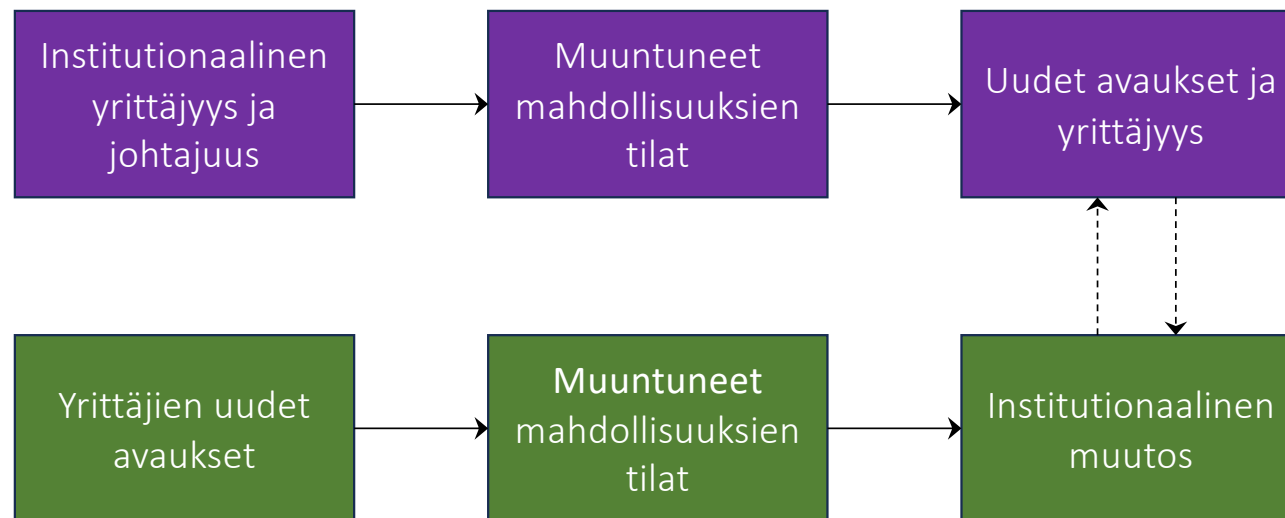

Barossa Valley, Australia

Viinintuotannosta elämysmatkailuun (havainnollistava esimerkki)

Tapaus Barossa Valley	Aikaan sidotut mahdollisuudet	Paikkaan sidotut mahdollisuudet	Toimijaan sidotut mahdollisuudet
Innovatiivinen yrittäjyys	Elämystalouden nousu mutta blokit... (Kiina)	Otolliset olosuhteet viininviljelylle	Perusosaaminen, matkailu
Institutionaalinen yrittäjyys	Hataraa	Ei vielä kollektiivista	Ohutta
Johtajuus	Uudet mahdollisuudet (ja uhat) tunnistettu	Barossa Valley brändin luominen	Suuret toimijat (Jacob's Creek) ja aktiivinen RDA

- Yhteenveto -
Reitit institutionaaliseen muutokseen ja
yrittäjien uusiin avauksiin

Kiitos!

